

„Sine Qua Non“ tema:

Autorsko pravo u digitalnom dobu 2012.-2015.

Govoreći danas o autorskom pravu u digitalnom dobu, govorimo o izuzetno aktualnoj temi. No, govorići o autorskom pravu u digitalnom dobu u 2012.godini je bio pionirski poduhvat.

Uočavajući bitnost teme koja je vrlo prisutna u svijetu, „Sine Qua Non“ je prva u regiji organizirala okrugli sto na temu „Autorsko pravo u digitalnom dobu“ koji je održan 20.01.2012.godine. Inicijatorica i moderatorica okruglog stola, Amela Hadrović-Hasanefendić podsjetila je na poziciju autorskih prava Bosne i Hercegovine u digitalnom dobu.

Izuzetna uspješnost skupa je rezultirala otvaranjem ove teme i u regiji, za šta su i veliki interes pokazali mediji.

Razlog zbog kojeg podsjećamo na ovu „staru“ vijest jeste brz razvoj tehnologija i unapređenje digitalnog okruženja u odnosu na 2012.godinu. Digitalno doba nam nije više novost. Predano pratimo sve što se dešava u oblasti autorskog prava u digitalnoj eri. Imamo puno razloga da se ponovo okupimo.

Rado i sa zadovoljstvom bi da čujemo šta Vas najviše zanima. Nemojte se ustručavati da nam predložite teme koje Vas najviše zanimaju, da nam postavljate pitanja, da se družimo i međusobno razmjenjujemo znanje i informacije. Kontaktirajte nas putem elektronske pošte na: info@sqn.ba

U fokusu

Bosna i Hercegovina

© Sine Qua Non d.o.o., sva prava zadržana
Autor: Đoko Ninković

Intelektualno vlasništvo i obrazovanje

Ured za harmonizaciju internog tržišta (OHIM) je objavio izvještaj o intelektualnom vlasništvu i obrazovanju u Evropi. Za potrebe ove studije provedeno je istraživanje u 28 država članica EU-a te u nekoliko država izvan EU-a, koje prema Global Innovation Index iz 2014. godine spadaju među 10 najinovativnijih država (kao što su Švicarska, SAD, Singapur i Hong Kong). Izvještaj je dizajniran da pomogne u stvaranju obrazovne politike u zemljama članicama kako bi se odgovorilo na izazov digitalnog doba i pruža smjernice za različite načine istraživanja.

Cijeli izvještaj možete pročitati ovdje:

[Pročitaj više...](#)

Autorsko pravo: praksa

“Blurred Lines” je 2013. bio singl o kojem se najviše govorilo. Jednim dijelom zato što je to pjevljiviji pop uradak koji je sjedio na vrhu Billboard Hot 100 12 nedjelja. A drugim dijelom zbog polemika oko pjesme, a posebno pratećeg videa (koji ima skoro 400 miliona pregleda).

Sada je “Blurred Lines” opet u žiži interesovanja. Pjesma je bila predmet žestoke pravne bitke između porodice pokojnog Marvin Gayea i autora Robin Thicke i Pharrell Williamsa. Članovi Gayeove zadužbine su javno optužili muzičare da su kopirali ključne elemente Gayeove legendarne pjesme “Got to Give It Up” iz 1977. Williams i Thicke su preventivno tužili Gayevu zadužbinu, tražeći sudsku izjavu da nisu kopirali Gayea. U martu 2015.godine je stigla presuda: tim “Blurred Lines” je proglašen odgovornim za kršenje autorskih prava i naloženo je da plati skoro 7,4 miliona \$ oštete.

Ovo je jedna od najvećih presuda muzičke industrije i autorskih prava u povijesti. “Blurred Lines” nesumnjivo zvuči kao “Got to Give It Up”. Zaista, Williams i Thicke su jasno rekli da je osjećaj njihove pjesme i Gayeve vrlo sličan. Ključno pitanje na sudu je bilo da li su prešli liniju do kršenja autorskih prava - i gdje je zapravo ta linija.

Predmet se trebao fokusirati na kompoziciju, kao što je prisutna u partituri, od “Got to Give It Up”, ali, kao što neki komentatori tvrde, presuda je umjesto toga ovisila o tome kako su pjesme zvučale jedna uz drugu. Raznovrsni elementi, od bas linije, perkusija, su svi doprinijeli sličnosti dva snimka.

U presudi se, možda slučajno, prebacuje tumačenje muzičkih autorskih prava izvan kompozicije, prema samom zvuku. Ovo predstavlja zanimljiv problem za producente elektronske muzike čija se uloga, zbog sati provedenih trudeći se na oscilatorima i EQ, često povećava sa namjerno izrađenim zvučnim karakteristikama.

Detaljniju analizu možete pronaći na sljedećim linkovima:

[Pročitaj više ovdje i ovdje](#)

Svijet

Sjećate se džuboksa? Kako se sve više kreativnih sadržaja seli u sferu digitalnog, zanimljiva se čini ideja o još jednoj „starijoj stvari“ u novom dobu: upostava Electric Jukebox, koji bi uz plaćanje bio izvor čitave muzike u svijetu iz udobnosti vlastitog doma. Šta bi to značilo za autore? Obzirom da se radi o streaming-u, koji jeste jeftiniji za korisnika, radi li se i o manje novca za autore? I, da li je fer pristajati na „bolje bilo šta nego ništa“? Nastavljamo o autorskom pravu u digitalnom dobu!

[Pročitaj više...](#)

SQN Razgovor: Edina Papo Kreativnost i talenat teško se mogu ugušiti društvenom krizom

Nalazeći se na posebnom mjestu u kalendaru kulturnih manifestacija u Bosni i Hercegovini, Balet Fest uistinu svim nedaćama koje su stavljene pred njegove organizatore – entuzijaste, istinske zagovornike nužnosti prisustva umjetnosti u bh društvu, bez obzira na to koliko se činilo nemogućim i manje bitnim danas. **Balet Fest se održava u Sarajevu u periodu 28. 10. – 18. 11. 2015. godine** (www.baletfest.ba), a Program šestog izdanja preporučuje predstavu Ptice (BITEF Dance Company, Srbija), Ballet Class (Andrej Karacincev, Njemačka) te Prvu regionalnu konferenciju “Umjetnost baleta danas”. Na umjetničkom direktoricom Balet Fest-a, Edinom Papo, smo razgovarali o tome kako nastaje balet, kolika je moć kreativnosti, o inspiracijama i željama, te o umjetnosti danas.

SQN: Koliko se teško baviti umjetnošću danas? Koliko se ograničava stvaralačka kreativnost izostankom podrške (finansijske, medijske, institucionalne)?

E.Papo: Baviti se umjetnošću danas? Bila bih sretnija da ste me pitali kako uspijevam baviti se umjetnošću, biti kreativna u svijetu koji ne prepoznaje kvalitet. Umjetnost baleta kojom se bavim je nepravdom gurnuta u stranu. Šteta, jer u suštini našeg življenja kultura i umjetnost su jedan od stubova društva u cjelini. Kreativnost i talenat teško da se mogu ugušiti društvenom krizom ali je naravno još teže svoj talenat i kreativnost ispoljiti bez normalne potpore društva.

SQN: Kako nastaje baletna koreografija? Da li vizualizirate pokrete kada slušate muziku? Kako se zapravo uklope svi dijelovi baleta u jednu cjelinu?

E.Papo: Baletna koreografija nastaje iz ideje, vizije, nesvjesnog stimulansa što se desi u djeliću sekunde. Ponekad koreografija nastaje u jednom dahu a ponekad traje i traje. Naravno da vizualiziram muziku kroz pokret. Da, upravo tako: muzika je čudesan pokretač mašte i tijela. Da bi se sve kockice uklopile u jednu cjelinu, koja se zove predstava, stvar je znanja i zanata. Mnoge grane umjetnosti su integrisane u umjetnost baleta.

SQN: Šta pokreće Balet fest?

E.Papo: Ljubav. Potreba razvoja i kontinuiteta baletne umjetnosti.

SQN: “Umjetnost baleta danas” je tema Prve regionalne konferencije – kome je namijenjena, koga očekujete, koliko je značajno da se održava upravo u Sarajevu, da li možemo očekivati zajedničku regionalnu strategiju/plan u ovoj oblasti?

E.Papo: Prva regionalna konferencija je namijenjena svima koji danas nose odgovornost postojanja umjetnosti baleta u regionu. Ta odgovornost je ozbiljna. Region muče slični problemi kao i nas u Bosni i Hercegovini. Sarajevo je nekako prirodni centar regiona. Sretna sam da su se na konferenciju odazvali svi pozvani, našli su vrijeme pored svojih obaveza, gostovanja, pripremanja premijera da dođu u naš grad. To su velika imena umjetnosti baleta regiona. Pored njih dolaze nam gosti samoinicijativno, potaknuti idejom i temom Prve regionalne konferencije pod nazivom “Umjetnost baleta danas”. Nadamo se da će zaključci konferencije prerasti u platformu o zajedničkoj regionalnoj strategiji i saradnji. Balet je, kao i sve druge umjetnosti, podložan promjenama a to što čini istinski kvalitet jeste ono, čemu se uvijek vraćamo, klasični balet.

Koliko, zaista, traju autorska prava?

Autorska prava imaju “rok” trajanja: traju za života autora i sedamdeset godina nakon njegove smrti.

Kod koautorskih djela trajanje zaštite (70 godina) se računa od smrti koautora koji je posljednji umro. Specifičnost predstavlja i rok zaštite kod djela anonimnih autora – rok zaštite je 70 godina od objavljivanja djela (ukoliko se u međuvremenu utvrdi identitet autora, primjenjuje se opće pravilo).

Međutim, velike polemike se još uvijek vode po pitanju opravdanosti trajanja autorskog imovinskog prava nakon smrti autora. Postoje zastupnici ideje da rokovi trebaju biti još duži, dok su drugi pobornici ideje o skraćivanju roka kako bi se djelima, bez posebnog odobrenja, mogli koristiti svi.

Najčešće tumačenje je ono da je ograničeno trajanje autorskog prava zapravo kompromis između individualnog interesa autora i interesa društva. Ipak, sam postanak i razvitak autorskog prava ukazuje na to da je vremenski ograničenje u stvarnih imovinskih prava proizašlo iz same svrhe radi koje su se ta prava uopšte počela priznavati.

Nešto drugačija tumačenja trajanja autorskog prava su se pojavila u posljednje vrijeme i to vezana za interese ne društva (kao opšte društvene koristi) već pojedinačnih „važnih igrača“ u industriji zabave. Zanimljivo, radi se o možda najprisutnijim dječijim sadržajima:

- **Happy Birthday pjesma**, toliko česta svugdje da se čak ne doživljava kao pjesma na engleskom jeziku, nastala je 1893.godine a Warner/Chappell (kompanija koja je ubirala tantijeme) polaže prava na djelo od 1988.godine. „Sretan rođendan“ je donosio oko 2 miliona američkih dolara godišnje od replata autorskih prava za svaku korištenje na filmu, tv emisiji, reklamama ili drugom javnom izvođenju. Ipak, tužba protiv pomenutog izdavača je pokrenuta 2013.godine zbog osporavanja o dozvoljenosti ubiranja naknade jer bi pjesma morala biti slobodna za upotrebu. Preradava je, potvrđeno, „slobodna upotreba“ u slobodnim američkim državama, dok je u Ujedinjenom Kraljevstvu još uvijek pod autorskopravnom zaštitom ([pročitaj više...](#)).

- **Mickey Mouse** je apsolutni pobjednik u osporavanju roka trajanja autorskog prava! Naime, već 1984.godine je najpoznatiji miš trebao postati slobodno djelo, po isteku autorskog prava, ali se to nikad nije dogodilo. Imajući u vidu dosadašnji stav Walt Disney kompanije, teško da to možemo očekivati da se desi (ikada?).

Inovacije su u porastu u zemljama u razvoju, intelektualno vlasništvo (IP) ima "ključnu ulogu":

Global Innovation Index 2015

WIPO, INSEAD i Cornell University su 17. septembra objavili Global Innovation Index zaizmeđu Švicarske, Ujedinjeno Kraljevstvo, Holandija, Švedska i SAD zauzimaju najbolja mjesta u 2015., ali zemlje u razvoju zatvaraju jaz.

Baronesa Neville-Rolfe, UK ministar za intelektualno vlasništvo (IP) i parlamentarni državni podsekretar u odjelu za poslovanje, inovacije i vještine, naglasila je "vitalnu ulogu koju IP igra u zemljama koje žele zaštititi i na najbolji način iskoristiti svoju ekonomiju znanja".

Vrh liste svjetskih i najinovativnijih nacija' je plasirala Republika u ovom godišnjem indeksu, gdje se samo, u prvih 25, maloirala Republika Češka (a Malta izašla), a Irska se popela u prvih 10.

Međutim, "tehnološki jaz između zemalja u razvoju i razvijenih zemalja se sužava," zaključuje se u izveštaju. Navedeni kao države 'natprosečnih rezultata' su Armenija, Kina, Gruzija, Indija, Jordan, Kenija, Malezija, Moldavija, Mongolija, Uganda i Vijetnam, čiji su programi inovacija i rezultati nadmašili druge zemlje u sličnim fazama privrednog razvoja.

Osim IP politika, u izvještaju su istaknuti drugi institucionalnim okvir, kvalifikovana radne snage, obrazovanje, infrastruktura, integracija sa globalnim investicijama i trgovinom, kao i sofisticirane poslovne zajednice kao neki od važnih faktora koji pomažu i druge zemlje da ostvare sve veći nivo inovacija. "Politike su važne," naglasio je INSEAD-ov izvršni direktor za projekte Globalnih Indeksa Bruno Lanvin.

Kompletan izveštaj i vezani materijal mogu se preuzeti sa web stranice WIPO:

[Pročitaj više...](#)

PRATITE NAS NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

HVALA VAM NA PODRŠCI I POVJERENJU.

Adresa: La Benevolencija br. 8
71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 251 600

Fax: +387 33 251 601

E-mail: info@sqn.ba

newsletter@sqn.ba